

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิจัยและผล โดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1 จำนวน 19 คน (ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จำนวน 20 แผน แผนละ 90 นาที
2. แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านก่อนและหลังเรียน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. ทำการทดสอบนักเรียนก่อนการทดสอบ (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านที่สร้างขึ้น

3. ทำการสอนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 แผน แผนละ 90 นาที ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ขณะที่สอน ได้สังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนควบคู่ไปด้วย
4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบค่าที (t-test)
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยการหาค่าร้อยละและการบรรยายประกอบตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้
 - 2.1 พฤติกรรมที่พบบ่อยในด้านการใช้หนังสือของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ อ่านหนังสือจากหน้าซ้ายไปหน้าขวา อ่านกวาดสายตาโดยอ่านข้อความจากซ้ายไปขวา และกวาดสายตากลับมาทางซ้าย พฤติกรรมที่ไม่พบส่วนใหญ่ คือ การหาตอนเริ่มต้นและตอนจบของเรื่อง
 - 2.2 พฤติกรรมที่พบบ่อยในด้านการอ่านตัวอักษรของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ กวาดสายตาถูกทิศทาง เมื่อมองข้อความที่คุ้นเคยและชี้ตัวอักษรในตัวพร้อมกับออกเสียงไปด้วย พฤติกรรมที่ไม่พบส่วนใหญ่ คือ การหาคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน
 - 2.3 พฤติกรรมที่พบบ่อยในด้านความเข้าใจในสิ่งที่อ่านของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ การเล่นเกม โดยใช้บัตรคำที่มีคำคุ้นเคย และเรียงบัตรคำได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และการศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ปรากฏผลดังที่ได้สรุปไว้ข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนสูงกว่าก่อนการใช้แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ อาจเนื่องมาจากเหตุผลสำคัญดังนี้

1.1 แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้สร้างอย่างมีขั้นตอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยอาศัยหลักการของ Strickland and Morrow 1989 (อ้างใน อารี สัตหฬวี, 2535, หน้า 6) ซึ่งเป็นการนำเนื้อหาบูรณาการให้เข้ากับกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยยึดตารางกิจกรรมประจำวันประกอบ และจัดให้มีความสมดุลเพื่อที่จะปรับและยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

กิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทั้ง 5 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมการอ่านร่วมกัน กิจกรรมการสื่อภาษา กิจกรรมการอ่านอิสระ กิจกรรมการเล่นภาษา และกิจกรรมการอ่านข้อความในสิ่งแวดล้อมตามโอกาส กิจกรรมทั้งหมดนี้ช่วยให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ที่หลากหลายจากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นในระหว่างการเรียนหรือในระหว่างกำลังเล่น ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นว่าความสนใจในการอ่านของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเกิดจากกิจกรรมที่เป็นทางการ กิจกรรมการเล่นภาษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านเพราะนอกจากจะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินในการเล่นแล้ว การเล่นเกมนี้ยังนำข้อความบางส่วนมาจากเนื้อหาในหน่วยการเรียนนอกจากจะช่วยสร้างความคุ้นเคยด้านตัวหนังสือแล้วยังกระตุ้นให้เห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องที่ทำให้น่าสนุก ตามที่ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 48) กล่าวว่าการใช้เกมทางภาษาเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจของเด็กได้ดีมากเพราะจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้คล่องขึ้น

ความหลากหลายของกิจกรรมนั้น จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในด้านการอ่านเพิ่มมากขึ้น เพราะธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กนั้นต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย สนุกสนาน สอนอ่านให้เด็กอย่างเป็นธรรมชาติ เด็กเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และเห็นประโยชน์ของการอ่านตามที่ อารี สัตหฬวี (2535, หน้า 22-23) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตาม

ธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความสมบูรณ์จากประสบการณ์จริงในสิ่งแวดล้อม และได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป

1.2 การจัดกิจกรรมจะเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางเพราะการที่กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะสำเร็จลุล่วงนั้น นักเรียนจะเป็นส่วนสำคัญและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล การคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียน การที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนตลอดเวลานั้น ส่งผลให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเล็งเห็นประโยชน์ ก็ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความมุ่งหมายที่จะเรียนสิ่งนั้น ตามที่ บุคบัง ตันติวงค์ (อ้างใน สุภัทรา คงเรือง, 2539, หน้า 14) กล่าวว่า เด็กจะเรียนอ่านได้ดีที่สุดเมื่อพบว่า การอ่านมีประโยชน์ต่อตัวเด็กเองและการ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

1.3 ในระหว่างที่จัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาตินั้น ครูสนใจและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตลอดเวลาในการแสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ครูมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม แต่อยู่ในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือ สร้างบรรยากาศที่ดีที่จะเกื้อ ให้นักเรียนทำกิจกรรมการอ่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ ภาวิณี แสันทวีสุข (2537, หน้า 29) กล่าวว่าครูต้องคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก ให้เด็กเล็งเห็นถึงความล้มเหลวน้อยที่สุด บทบาทของครุระหว่างการเรียนการสอนนั้นจะมีน้อยครูจะมีบทบาทในการเป็นผู้จัดกิจกรรมเพื่อเน้นให้นักเรียนแสดงออกได้อย่างเต็มที่

1.4 ในห้องเรียนที่ใช้แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน นั้นจะมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เกิดการอยากอ่านหนังสือเพราะภายในรอบๆ บริเวณห้องจะมีสื่อที่เกี่ยวข้องต่อการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการนำนิทานมาวางไว้ในมุมห้องสมุด การนำเพลงและคำคล้องจอง ไปติดไว้บนผนังห้อง สื่อทุกชิ้นไม่ว่าจะเป็นของจริงหรือประดิษฐ์ขึ้นมาจะนำไปวางไว้ในมุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการนำผลงานของเด็กมาติดแสดงไว้

1.5 นักเรียนมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายนำมาใช้ได้อย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับการเรียนอ่านของนักเรียน สื่อส่วนใหญ่จะใช้ของจริงประกอบกับตัวหนังสือ เพื่อเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน ในด้านการอ่าน กระตุ้นความสนใจความอยากรู้ อยากเห็นของนักเรียน สื่อทุกชิ้นนักเรียนสามารถสัมผัสและทดลองได้ สิ่งที่จะช่วยให้แผนการจัดกิจกรรมนี้เกิดประสิทธิภาพ คือ หนังสือนิทานเล่มใหญ่ เพราะมีภาพและตัวหนังสือที่ชัดเจนยังช่วยให้ครูและนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างทำกิจกรรม และยังมีเนื้อหาของนิทานที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ บุคบัง ตันติวงค์ (อ้างใน สุภัทรา คงเรือง, 2539,

หน้า 25) กล่าวว่า นิทานเป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับการสอนอ่านเพราะนิทานเป็นเรื่องราวที่มีความหมายสำหรับเด็ก หนังสือนิทานที่ใช้ได้ผลกับเด็กคือ หนังสือนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจมีภาพและข้อความที่สัมพันธ์กัน

2. พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ปรากฏว่า

2.1 พฤติกรรมด้านการใช้นิทาน ในตอนเริ่มแรกนั้นส่วนใหญ่เด็กจะมองภาพเป็นหลักไม่มองข้อความ ไม่มีการกวาดสายตา จะมองที่จุดจุดเดียวของหนังสือ หลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมไปได้ระยะหนึ่งจะเริ่มต้นมีการอ่านกวาดสายตาจากซ้ายไปขวาและกวาดสายตากลับมาทางซ้ายเพื่อที่จะเริ่มบรรทัดใหม่ ซึ่งเป็น การแสดงให้เห็นว่านักเรียนเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับการใช้นิทาน ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ค่อยพบในการใช้นิทานก็คือ การหาตอนเริ่มต้นและตอนจบของเรื่อง อาจเป็นเพราะว่าความสนใจของเด็กในวัยนี้ยังมีไม่มาก นักเรียนใช้นิทานเปิดหาหน้าแรกและหน้าสุดท้ายได้ แต่ในหนังสือเล่ม ๆ หนึ่งจะมีองค์ประกอบอยู่ไม่ว่าจะเป็นคำนำหรือสารบัญ นักเรียนยังไม่รู้ว่าเรื่องราวของหนังสือจะเริ่มตรงไหนผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้ช่วยเด็ก

2.2 พฤติกรรมด้านการอ่านตัวอักษร จะเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ชัด เพราะว่าการจัดสิ่งแวดล้อมและสื่อที่มีอยู่ภายในห้องนั้นล้วนแต่เป็นตัวอักษร สภาพแวดล้อมอย่างนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้สึกคุ้นเคยกับตัวหนังสือและสามารถที่จะกวาดสายตาได้ถูกทิศทางเมื่อมองข้อความที่คุ้นเคย และกิจกรรมที่ครูได้จัดให้แก่เด็กไม่ว่าจะเป็นการอ่านนิทาน ร้องเพลงท่องคำคล้องจอง ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นครูจะต้องชี้ตัวหนังสือให้นักเรียนดูทุกครั้งจนทำให้เด็กสามารถชี้ตัวอักษรพร้อมกับออกเสียงไปด้วยได้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นพัฒนาการในขั้นที่ 3 คือ Emergent to Early Reading เป็นการพร้อมที่จะให้มีการอ่านในระดับต่อไป ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พบในด้านการอ่านตัวอักษร คือ การหาคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน เป็นเพราะว่าเด็กต้องใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์คำที่คล้ายกันมาก เช่น คำว่า คำ กับ คำ ทำให้เด็กเกิดความสับสนและเล็งในการที่จะอ่านคำเหล่านี้

2.3 พฤติกรรมด้านความเข้าใจสิ่งที่อ่าน ซึ่งพฤติกรรมที่พบได้บ่อยในนักเรียนหลาย ๆ คนนั้น คือ สามารถเล่นเกมโดยใช้บัตรคำที่มีความคุ้นเคยและเรียงบัตรคำได้อย่างถูกต้องเพราะการเล่นเป็นสิ่งที่นักเรียนชอบและการเล่นจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความคิดรวบยอดกับสิ่งที่เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 51)

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาตินั้น นอกจากจะทำให้ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้นแล้ว ยังเกิดพฤติกรรมการอ่านที่เหมาะสมที่จะทำให้เด็กสนใจการอ่านจนนำไปสู่การพัฒนานิสัยรักการอ่าน เกิดความสามารถและประสิทธิภาพในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. การจัดแผนการกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน ครูควรศึกษาหลักการ ทฤษฎีและเทคนิควิธีการให้เข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน
2. เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจต่อสิ่งที่เรียนเพิ่มมากขึ้น ครูควรจัดหาสื่อที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองมาใช้ประกอบการเรียน
3. การใช้คำถามของครู ครูควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะคำถามประเภทต่าง ๆ รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการถามให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อจะได้ใช้คำถามให้ถูกต้องตรงเป้าและมีคุณภาพ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดกิจกรรมที่ยากเกินไป ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียน และหมดความสนใจในกิจกรรมนั้น ๆ
5. ครูควรบันทึกปัญหาที่พบในขณะที่ใช้แผนการจัดกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีสอนในหน่วยต่อไป
6. ครูควรใช้แบบสังเกตพฤติกรรมสังเกตนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพราะพฤติกรรมบางอย่างที่นักเรียนกระทำอาจจะแสดงออกมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรมีการศึกษเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 กับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ
3. ควรนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปผสมผสานกับแนวการสอนแบบอื่น ๆ